

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput I. Legis definitio ac divisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

1

TOMUS II.

DE EXTERNIS REGULIS AMORIS ET MORUM.

LIBER PRIMUS. AMOR LEGIBUS OBTEMPERANS,

Sive

De Legibus ac Præceptis.

Nfidelium quidem deploranda est conditio, qui licet omnes beati esse velint, qua in re sita fit beatitudo ignorantes, per omnia speciem bonitatis habentia vagantur, post longoque errorum circuitus fateri coguntur: *Ergo erravimus à via veritatis, & sol intelligentia non est ortus nobis.* Ast magis miseranda conditio majoris partis Christianorum, qui ab ipso intelligentiæ sole, Christo, edocti quæ sit vita beata, & quæ ad eam recta via, errant & ipsi à via veritatis, vel instar infidelium, vitam beatam in rebus quærentes perituris, vel ad verum bonum adeo negligenter gradientes, ut ad illud pervenire nolle videantur. Pauci utique interrogant: *Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?* Pauciores opere divinum implent responsum: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Matth. 19. Imò ex ipsis multi, qui se doctos existimant, de lege & mandatis velut de re differunt odiosa, & idè restringenda; in id unum incumbentes, ut viam ad beatam illam vitam, quam suprema Veritas, Deus, arctam esse definit, latam faciant; quasi opinionum suarum subtilitatibus, divinæ legis terminos immutare valeant, qui adjicere non possunt ad staturam suam cubitum unum. Atque, ut regnum amplient cupiditatis, usque adeo coarctant regnum charitatis, ut ad eximendos homines ab obligatione legis, etiam naturalis, contenti sint opinione, etiam minus probabili; ad ipsos verò adstringendos, sententiam velint omninò certam. Non sic veri Dei amatores, non sic: *Dei mandata super aurum & topazion,* & super omnem humanam cupiditatem, diligentes, norunt scriptum esse: *Tu mandasti mandata tua custodiri nimis:* totâ proinde sollicitudine cavent periculum, etiam minus probabile, violandum Dei mandatorum. Nec odiosam, sed

Tom. II.

favorabilem idè reputant legum alligaturam, quia salutarem; memores Salomoniciæ sententiæ: *Tene disciplinam, ne dimittas eam: custodi illam, quia ipsa est vita tua.* Ipsa quoque via est, quæ angustam cælorum portam intrandam, arctamque Paradisi semitam ambulandam sciunt.

CAPUT I.

Legis definitio ac divisio.

Lex à S. Thoma 1. 2. q. 90. a. 4. definitur: *ordinatio rationis ad commune bonum, ab eo qui curam Communitatis habet, promulgata;* ubi per ordinationem rationis intelligit ordinationem rationabilem, seu rectæ rationi conformem, non purè directivam, sed præceptivam, seu obligatoriam. Lex enim à ligando dicta est, quia *obligat ad agendum,* inquit S. Doctor. Et in eo differt à consilio: utpote quod sic dirigit, ut non obliget. *Ubi enim consilium datur, offerentis arbitrium est; ubi præceptum, necessitas est servientis,* ait D. Hieronymus l. 1. contra Jovin.

Nec S. Doctor id intelligit de ordinatione obligatoria quomodocumque, sed stabiliter & fixè. Cum enim lex ex natura sua ferri debeat ob commune bonum (quod non est fluxum & instabile bonum) & subjectum in quod fertur, sit Communitas, quæ etiam ex se stabilis est, nec ad membrorum singularium variationem variatur: lex, (utpote regula Communitatis, principaliter respiciens commune ipsius bonum) ex natura sua pariter stabilis esse debet & perpetua; atque adeo stabiliter ac perpetuò obligatoria, nisi cesset per revocationem, vel materiæ mutationem, vel finis cessationem. In quo differt à præcepto: quod quia non fertur directè in Communitatem, nec principaliter respicit commune bonum, ex natura sua non est perpetuum, sed expirat morte, vel

A

amotione mandantis, juxta illud: *Mandatum expirat morte mandantis. L. mandatum Cod. mandato, & L. & quia ff. de juridic. omn. judic. deleg.*

3 Est & aliud discrimen legis à præcepto, in eo nempe quòd præceptum non requirit auctoritatem publicam in præcipiente, uti requirit lex, per verba illa in definitione posita: *ab eo, qui curam Communitatis habet.* Sola proinde publica potestas est legumlativa; non verò privata, seu oeconomica, qualem habent patres in filios, domini in servos, &c. Quorum proinde præcepta non nisi in latiori acceptione leges subinde vocantur, ut Proverb. 1. & 6. *Ne dimittas legem matris tuæ.*

4 Additur 1°. in definitione, *ob commune bonum*: quia iste est finis primarius, quem lex ex natura sua respicere debet, uti habetur L. 1. ff. de Legib. cap. ult. de offic. delegat. cap. final. de majorat. & obed. & cap. 2. de Constitut. in 6. Et ratio est, quia lex est proprius actus publicam potestatem habentis, ut dictum est. Publica verò potestas, quæ talis, in commune bonum instituta est L. 1. Cod. de legib. Ideò ergo lex nulla privato commodo, sed pro communi utilitate debet esse conscripta. cap. *erit autem* dist. 4.

5 Nec obstat, quòd leges aliquæ immediatè ferantur ob bonum particularium personarum, v. g. in favorem minorum, pupillorum, &c. quia eo non obstante feruntur principaliter in commune bonum; utpote exigens, ut minoribus, pupillis, &c. taliter provideatur. Quam etiam ob causam lex non definit esse lex, ex eo quòd secundariò cedat in commoditatem alicujus particularis, v. g. lex gabellarum in favorem Principis. Quia ad bonam Reipublicæ administrationem, ad commune proinde bonum expedit, ut Princeps divitiis polleat, quibus Republicam ab hostibus tueri queat.

6 Ob eandem rationem lex naturalis, etiam illa quæ immediatè privatum bonum respicit, v. g. lex correctionis fraternæ, lex tuendi vitam propriam, &c., dicenda est ex intentione Authoris sui, scilicet Dei (qui homines creavit ad constituendam Republicam unam) in commune bonum ordinata. Tum quia bono isti particulari prospicere, spectat ad bonum commune. Tum quia non dubium, legem naturalem à Deo conditam esse propter ipsum Deum, tanquam finem ultimum, communeque bonum omnium.

7 2°. in eadem definitione additur, quòd lex esse debeat *promulgata*. Quia, ut sanctus Thomas ait loco citato a. 4. lex imponitur per modum regulæ, & mensuræ. Regula autem & mensura applicari debet his qui regulantur, & mensurantur. Unde ad hoc quòd lex virtutem obligandi obtineat,

oportet quòd applicetur hominibus, qui secundum eam regulari debent. Quod fit per promulgationem, quæ lex innoteat Communitati. Et ideò cap. *in istis* dist. 4. dicitur, quòd *leges insuntuntur, cum promulgantur.*

Quòd si objicias, legem naturalem esse veram legem; ei tamen deesse promulgationem.

Respondet S. Doctor ad 1. negando minorem: quia promulgatio legis naturæ est ex hoc ipso, quòd Deus eam mentibus hominum inseruit, naturaliter cognoscendam.

Unde omnia supradicta recolligendo, clariùs & expressiùs lex definiri possit: *rationis ordinatio, stabiliter obligans Communitatem, publicè auctoritate, in commune bonum, promulgata.*

Dividitur 1°. in æternam & temporalem. Æterna est ordinatio incommutabilis veritatis, & æquitatis, ab æterno in Deo existens, quæ Deus omnia convenientissimè dirigit in finem suum, media ad id convenientia, juxta naturæ suæ exigentiam, cui libet præfigendo.

Temporalis est quæ in tempore à Deo lata est.

Et hæc subdividitur in naturalem & positivam. Naturalis juxta S. Thomam a. 2. nihil aliud est quàm participatio legis æternæ in creatura rationali, ipsi innata, seu naturaliter insita ab Authore naturæ, & intrinsecus velut inscripta in cordibus nostris, secundum illud Augustini l. 83. qq. q. 53. Lex naturalis est *ipsius æternæ legis, atque adeo summe & immutabilis rationis divinis, in mentibus hominum facta transscriptio.* Positiva est, quæ naturaliter non est insita, sed ab aliquo Legislatore extrinsecus posita, & constituta.

Positiva rursus subdividitur in divinam 11 & humanam. Divina est quæ Deum habet Legislatorem; estque duplex, scilicet vetus, seu Mosaica; & nova, seu Evangelica. Brevis utriusque differentia, secundum Augustinum, est *timor & amor*, sive quòd illa sit lex timoris, ista amoris.

Humana est, quæ hominem habet Legislatorem, sive quæ humanà fertur auctoritate, licet à Deo accepta. Estque etiam duplex, Ecclesiastica, & Civilis. Ecclesiastica, seu Canonica, est quæ constituitur à Papa, Concilio, Episcopo, vel alio Prelato Ecclesiastico. Civilis, seu secularis, est quæ constituitur ab Imperatore, Rege, Principe, Magistratu seculari, &c.

CAPUT II.

Tametsi lex æterna propriè non habeat rationem legis, nisi respectu creature rationalis; omnes tamen creature eatenus illi subjiciuntur.